

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/58/2016
Identifikačné číslo spisu:	2109012168
Dátum vydania rozhodnutia:	16.08.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Harabin
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:2109012168.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Harabina a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Petra Szaba, na neverejnom zasadnutí 16. augusta 2018, v trestnej veci obvineného Ing. A. O., pre pokračujúci obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, 2 písm. c/, 4 písm. a/ Tr. zák., vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 2T 112/2009, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 10. septembra 2013, sp. zn. 3 To 59/2013, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Ing. A. O. s a o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 1. februára 2013, sp. zn. 2T 112/2009, bol obvinený uznaný vinným z pokračujúceho obzvlášť závažného zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, 2 písm. c/, 4 písm. a/ Tr. zák., na skutkovom základe, že

ako správca konkurznej podstaty úpadcu W., a. s., v konkurze, IČO: XX XXX XXX, so sídlom N., O. XX, ustanovený do predmetnej funkcie na základe uznesenia Krajského súdu v Bratislave, č. k. 4K 247/98-909 dňa 26. marca 2003, v rozpore s účelom a cieľom konkurzného konania obsiahnutým v ustanovení § 2 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) na základe zmlúv o pôžičke, podpísaných v Trnave:

1/ z 24. mája 2005 na sumu 1.000.000,-Sk (33.193,- eur), z 30. mája 2005 na sumu 1.000.000,- Sk (33.193,- eur), z 12. augusta 2005 na sumu 500.000,- Sk (16.596,- eur), zo 14. júna 2005 na sumu 500.000,- Sk (16.596,- eur) a z 27. januára 2006 na sumu 1.000.000,- Sk (33.193,-eur) a dodatkov k zmluvám previedol z účtu č. XXXXXXXX/XXXX, vedeného v peňažnom ústave X., a. s., N., sumu 2.000.000,- Sk (66.387,- eur) a z účtu číslo XXXXXXXXXX/XXXX, vedeného v peňažnom ústave T., a. s., N. sumu 2.000.000,-Sk (66.387,-eur), ktoré patrili úpadcovi W., a. s., v konkurze, IČO: XX XXX XXX, so sídlom N., O. XX, a s ktorými bol na základe zákonného poverenia (§ 14 ods. 1 písm. a/ zákona o konkurze a vyrovnaní) povinný nakladať tak, aby dosiahol uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku, však napriek tomu v intenciách tohto zverenia nekonal a s majetkom úpadcu nakladal ako so svojím vlastným, keď bez ohľadu na záujem vyjadrený zákonom o konkurze, vedome bez akejkoľvek reálnej zábezpeky a preverenia dlžníka previedol na účet číslo XXXXXXXXXX/XXXX, vedený v peňažnom ústave v T., a. s., N., ktorý patrila fyzickej osobe G. Z., nar. XX. M. XXXX, bytom H., T. č.

XXXX/XX, finančné prostriedky v celkovej výške 4.000.000,-Sk (132.775,- eur),

2/ z 30. mája 2005 na sumu 3.000.000,- Sk (99.581,- eur), z 5. augusta 2005 na sumu 2.000.000,- Sk (66.387,- eur) a zo 7. septembra 2005 na sumu 1.000.000,-Sk (33.193,-eur) a dodatkov k zmluvám, z účtu XXXXXXXX/XXXX, vedeného v peňažnom ústave X., a.s., N., ktorý patril úpadcovi W., a.s. v konkurze, IČO: XX XXX XXX, so sídlom N., O. XX, s ktorým bol na základe zákonného poverenia (§ 14 ods. 1 písm. a/ zákona o konkurze a vyrovnaní) povinný nakladať tak, aby dosiahol uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku, však napriek tomu v intenciách tohto zverenia nekonal a s majetkom úpadcu nakladal ako so svojím vlastným, keď bez ohľadu na záujem vyjadrený zákonom o konkurze, vedome bez akejkoľvek reálnej zábezpeky a preverenia dlžníka, previedol na účet číslo XXXXXXXXXXXX/XXXX, vedenom v peňažnom ústave H., a.s., N. dlžníkovi - spoločnosti U. spol. s r. o., IČO: XX XXX XXX, so sídlom H., H. XX, kde spoločnosť zastupoval G. Z., finančné prostriedky v celkovej výške 6.000.000,- Sk (199.163,- eur),

3/ z 3. januára 2006 na sumu 4.000.000,- Sk (132.775,- eur) a z 25. januára 2006 na sumu 2.000.000,- Sk (66.387,- eur), z účtu č. XXXXXXXX/XXXX, vedeného v peňažnom ústave X., a.s., N., ktorý patril úpadcovi W., a.s. v konkurze, IČO: XX XXX XXX, so sídlom N., O. XX, s ktorým bol na základe zákonného poverenia (§ 14 ods. 1 písm. a/ zákona o konkurze a vyrovnaní) povinný nakladať tak, aby dosiahol uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku, však napriek tomu v intenciách tohto zverenia nekonal a s majetkom úpadcu nakladal ako so svojím vlastným, keď bez ohľadu na záujem vyjadrený zákonom o konkurze, vedome bez akejkoľvek reálnej zábezpeky a preverenia dlžníka previedol na účet číslo XXXXXXXXXXXX/XXXX, vedenom v peňažnom ústave H., a.s., N., dlžníkovi - spoločnosti U. spol. s r.o., IČO: XX XXX XXX, so sídlom H., H. XX, kde spoločnosť zastupoval G. Z., finančné prostriedky v celkovej výške 6.000.000,- Sk (199.163,- eur) pričom obvinený tak porušil aj ustanovenie § 8 ods. 2 zákona o konkurze, čím spôsobil na majetku úpadcu W., a. s. v konkurze IČO: XX XXX XXX, so sídlom N., O. XX, celkovú škodu vo výške najmenej 16.000.000,- Sk (531.102,- eur), kde časť škody vo výške 7.500.000,- Sk (248.954,-eur) už bola nahradená.

Uložený mu bol podľa §§ 213 ods. 4, 36 písm. j/, 38 ods. 2, 3, 39 ods. 1, 39 ods. 3 písm. c/, 48 ods. 4 Tr. zák. trest odňatia slobody šesť rokov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. V zmysle §§ 76 ods. 1, 78 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranný dohľad na jeden rok.

Na odvolanie krajského prokurátora a obžalovaného proti rozsudku okresného súdu Krajský súd v Trnave rozsudkom z 10. septembra 2013, sp. zn. 3 To 59/2013 podľa § 321 ods. 1 písm. d/, 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a na základe § 322 ods. 3 Tr. por. Ing. O. odsúdil podľa §§ 213 ods. 4, 36 písm. j/, 38 ods. 2, 3, 48 ods. 4 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní desať rokov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Napadol i konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Namietal nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku, pretože nenapĺňa znaky skutkovej podstaty sprenevery podľa § 213 ods. 1 Tr. zák. Poukázal na legálnu definíciu veci v zmysle § 130 ods. 1, 2 Tr. zák. Predmetom skutku bolo prevedenie súm z účtu správcu spoločnosti W. a.s. v konkurze (ďalej len „W.“) na účty osôb, s ktorými uzavrel zmluvy o pôžičkách. Peniaze možno považovať za vec iba ak majú materializovanú povahu, napríklad bankovky, mince. Na účte sú vkladmi vo vlastníctve banky, ktorá s nimi môže disponovať a vkladateľ má voči banke pohľadávku, majetkové právo, ktoré nie je vecou. Voči pohľadávke sa nemožno dopustiť sprenevery. Prevodom peňazí z účtu na iný účet nemožno naplniť znak „prisvojenie si veci“ v zmysle § 130 ods. 4 Tr. zák., lebo nedošlo k odňatiu veci z dispozície vlastníka, či inej oprávnenej osoby bez súhlasu. Vlastníkom peňazí aj po prevode zostala banka. Pohľadávka W. nebola odňatá a naďalej zostala v konkurznej podstate. Správca konkurznej podstaty JUDr. Karol Kovár tiež predával pohľadávky voči Z. a U. spol. s r. o. Uzatvorením zmlúv o pôžičkách ani prevodom peňazí na iný účet nedošlo k odňatiu pohľadávky z dispozície vlastníka alebo oprávnenej

osoby a prisvojeniu si cudzej veci. Odôvodnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu sprenevery v rozhodnutí krajského súdu nemá oporu v Tr. zák., pretože používa pojmy „majetok úpadcu“ a „finančné prostriedky úpadcu“. V skutkovej vete rozsudku abscentuje vyjadrenie o nakladaní s vecami. Skutok neobsahuje znaky skutkovej podstaty trestného činu sprenevery v zmysle § 213 ods. 1, 2 písm. c/, 4 písm. a/ Tr. zák. Dovolateľ vytkol konštatáciu v skutkovej vete prvostupňového súdu, podľa ktorej bol v zmysle § 14 ods. 1 písm. a/ zákona o konkurze a vyrovnaní povinný nakladať s peniazmi na účte tak, aby dosiahol uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku, v intenciách zverenia však nekonal. Tento zákon v § 14 ods. 1 písm. a/ nemá príkaz nakladať s peniazmi s cieľom uspokojenia veriteľov. Z prvostupňového rozsudku nie je zrejmé ustanovenie predpisu, ktorý mal porušiť. Napadnuté rozhodnutia mu vytýkajú porušenie ustanovenia, ktoré nemohol urobiť, lebo sa zoberá účinkom konkurzu, spočívajúcim v prechode oprávnenia nakladať s majetkom podstaty na správcu. Tvrdenia, ktorými súdy odôvodňujú porušenie konkurzného zákona spochybňujú kvalifikáciu skutku a naznačujú, že mal úpadcovi spôsobiť škodu porušením zákonnej povinnosti opatrovať alebo spravovať cudzí majetok. Takéto konanie je ale znakom skutkovej podstaty trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku. Konkurzný zákon uzatvorenie pôžičiek nezakazoval. So zverenými hodnotami nakladal zákonne. Zdôraznil závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejneného v Zbierke súdnych rozhodnutí pod č. R 12/2009. Navrhol vysloviť porušenie zákona rozsudkom krajského súdu v § 319 Tr. por. a §§ 213 ods. 1, 2 písm. c/, 4 písm. a/, 130 ods. 1, 2, 4 Tr. zák. v neprospech obvineného, prvostupňový a odvolací rozsudok zrušiť, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo stratili podklad a zároveň vydať uznesenie, že v zmysle § 380 ods. 2 Tr. por. sa obvinený neberie do väzby.

Prokurátor krajskej prokuratúry sa vyjadril, že v rozhodnutiach nezistil nezákonnosť zakladajúcu dovolací dôvod podľa § 371 Tr. por. Dovolanie považoval za nedôvodné.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie proti napadnutému právoplatnému rozhodnutiu je prípustné, bolo podané oprávnenou osobou, v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste (§§ 368 ods. 1, 2 písm. h/, 566 ods. 3, 369 ods. 2 písm. b/, 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Dovolanie spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1, 2 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por. a nie je dôvod na postup podľa § 382 písm. a/, b/, d/, e/ ani f/ Tr. por.

Na neverejnom zasadnutí v zmysle § 381 Tr. por. najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného nie je dôvodné.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok predstavuje výrazný zásah do inštitútu právoplatnosti, ktorá v pozícii základnej vlastnosti súdneho rozhodnutia predstavuje jeho nezmeniteľnosť a záväznosť ako prejav stability právnych vzťahov a právnej istoty v právnom štáte. Preto je dovolanie určené k náprave výlučne zákonom taxatívne stanovených procesných a hmotnoprávnych nedostatkov, ktoré by svojím charakterom mohli mať vplyv na konanie a jeho procesný výsledok a ktoré treba odstrániť. Dovolací súd je pri náprave uvedených nedostatkov v zásade až poslednou inštanciou, čo znamená, že preskúmava nedostatky, ktoré boli preskúvané už odvolacím súdom a neboli ním napravené, prípadne ním boli spôsobené. Tomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky [§ 371 ods. 1 (veta prvá) Tr. por. a contrario, pokiaľ nejde o zákonné výnimky vyjadrené v tomto ustanovení] a povinnosť namietat' niektoré dovolacie dôvody najneskôr v odvolacom konaní (citované ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por.).

Podľa Tr. zák. účinného od 01. januára do 31. decembra 2006

§ 130 Vec

ods. 1 vecou sa na účely tohto zákona rozumie

a/ hnutelná vec alebo nehnuteľná vec, byt alebo nebytový priestor, zvier, ak z jednotlivých ustanovení tohto zákona nevyplyva niečo iné,

b/ ovládateľná prírodná sila alebo energia, alebo

c/ cenný papier bez ohľadu na jeho podobu,

ods. 2 za vec sa považuje aj nehmotná informácia, dáta výpočtovej techniky alebo obrazový záznam na technickom nosiči.

ods. 3 zverenou vecou sa na účely tohto zákona rozumie vec vo vlastníctve inej osoby, ktorú má páchatel' na základe zmluvy v oprávnenom užívaní alebo z dôvodov plnenia určitých úloh podľa dispozície jej vlastníka v držbe so záväzkom použiť ju len na dohodnutý účel alebo za dohodnutých podmienok ju vlastníkovi vrátiť.

ods. 4 prisvojením veci sa na účely tohto zákona rozumie odňatie veci z dispozície vlastníka alebo inej osoby, ktorá ju má oprávnenie, bez súhlasu, s úmyslom s ňou nakladať ako s vlastnou vecou.

§ 213 Sprenevera

ods. 1 kto si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobí tak na cudzom majetku škodu malú, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

ods. 2 odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

c/ ako osoba, ktorá má osobitne uloženú povinnosť chrániť záujmy poškodeného, alebo ako správca konkurznej podstaty, alebo

ods. 4 odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a/ a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu,

§ 237 Porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku

ods. 1 kto inému spôsobí malú škodu tým, že poruší všeobecne záväzným právnym predpisom ustanovenú povinnosť alebo povinnosť uloženú právoplatným súdu alebo vyplývajúcu zo zmluvy opatrovať alebo spravovať cudzí majetok, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

ods. 4 odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a/ a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu,

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 371 ods. 5 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. i/ a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Podľa § 8 ods. 1 zákona o vyrovnaní do zoznamu správcov možno zapísať len bezúhonnú fyzickú osobu, plne spôsobilú na právne úkony, s primeranou odbornou spôsobilosťou, ktorá so zápisom so zoznamu súhlasí. Účelom zákona o konkurze a vyrovnaní je usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorý je v úpadku.

Účelom konkurzného konania je pomerne uspokojiť veriteľov úpadcu, ktorí si do konkurzu včas prihlásili svoje pohľadávky a správca konkurznej podstaty ich uznal. Úlohou správcu je zvoliť taký postup, aby sa v konkurznej podstate naakumulovalo čo najviac finančných prostriedkov, z ktorých budú následne veritelia uspokojovaní. Zveľaďovanie účtu úpadcu uskutočňuje správca najmä speňažovaním majetku patriaceho do podstaty (predajom na dražbe alebo predajom mimo dražby), vstupom, resp. iniciovaním konaní proti dlžníkom úpadcu, iniciovaním konaní o určenie neúčinnosti právnych úkonov, prihlasovaním pohľadávok úpadcu do konkurzu vedenému proti dlžníkom úpadcu. Po speňažení majetku z podstaty podá správca súdu konečnú správu s vyúčtovaním svojej odmeny a výdavkov, ktorú súd preskúma a po splnení zákonných podmienok vydá uznesenie o schválení konečnej správy. Následne po právoplatnosti uznesenia o schválení konečnej správy a vyúčtovaní odmeny a výdavkov vydá súd na základe správcovho návrhu rozvrhové uznesenie (uznesenie najvyššieho súdu z 3. augusta 2010, sp. zn. 1 Obo 98/2010).

Obvinený v dovolaní v podstate namietal, že čin vyjadrený v skutkovej vete súdy nesprávne posúdili ako trestný čin sprenevery podľa § 213 ods. 1, 2 písm. c/, 4 písm. a/ Tr. zák., lebo skutková podstata chráni len pred útokmi proti veci, ktorými v zmysle § 130 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. účinného v čase

spáchania činu boli len hnutelné alebo nehnuteľné veci, nie však pohľadávky, ktorými sú peniaze na účte. Pojmu hnutelné veci však zodpovedajú len peniaze v materializovanej podobe (mince, bankovky), pohľadávka z vkladu na účte je majetkovým právom, ktoré nezodpovedá legálnej definícii hnutelnej či nehnuteľnej veci.

Vo vyjadrenej súvislosti najvyšší súd upriamuje pozornosť na § 2 ods. 1 Tr. zák., upravujúceho časovú pôsobnosť zákona tak, že trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak však v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa priaznivejšieho zákona. Posledný útok pokračovacieho činu, prevod finančných prostriedkov patriacich do konkurznej podstaty správcom v prospech spoločnosti U., obžalobou a súdmi posudzovaného ako trestný čin sprenevery v zmysle § 213 ods. 1, 2 písm. c/, 4 písm. a/ Tr. zák. (skutok 3/) bol vykonaný 3. a 25. januára 2006, pričom týmto útokom bola spôsobená škoda vo výške 16.000.000,-Sk (531.102, eur), kde časť škody vo výške 7.500.000,- Sk (248.954,- eur) už bola nahradená, Ing. O. spáchal za účinnosti Trestného zákona v podobe, v ktorej bola vec v § 130 Tr. zák. definovaná ako hnutelná či nehnuteľná vec. Rovnako to bolo i v čase vyhlásenia prvostupňového rozsudku Okresným súdom Trnava z 1. februára 2013, sp. zn. 2T 112/2009. Až novelou Tr. zák. č. 397/2015 Z. z., ktorým sa na účely Tr. zák. ustanovuje zoznam látok s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s účinnosťou od 1. januára 2016, čl. II bod 7 sa § 130 ods. 1 Tr. zák. (definícia pojmu „VEC“) doplnil písmenami d/ až g/, v znení: „d/ peňažné prostriedky na účte, e/ príjem z trestnej činnosti, ako aj zisky, úroky a iné úžitky z týchto príjmov, f/ listina, ktorá je podkladom uplatnenia si právneho nároku, g/ majetkové právo alebo iná peniazmi ocenená hodnota“.

Zmluva o vklade v zmysle § 788 Obč. zák. vzniká medzi fyzickou alebo právnickou osobou a peňažným ústavom zložením vkladu v peňažnom ústave a jeho prijatím peňažným ústavom, pričom vkladateľ má právo na úroky alebo iné majetkové výhody určené peňažným ústavom. Úroky sú v zmysle § 121 ods. 3 Obč. zák. príslušenstvom pohľadávky. Pohľadávka je v zmysle § 488 definovaná ako právo veriteľa na plnenie od dlžníka, vyplývajúce zo záväzkového právneho vzťahu, čomu zodpovedá povinnosť dlžníka na splnenie záväzku. Obch. zák. nadväzuje úpravou zmluvy o bežnom účte (§ 708 až § 715) a zmluvou o vkladovom účte (§ 716 až § 719a). Zmluvou o bežnom účte sa banka zaväzuje zriadiť od určitej doby na určitú menu bežný účet pre jeho majiteľa, pričom je povinná prijímať na bežný účet peňažné vklady alebo platby uskutočnené v prospech majiteľa účtu alebo vyplatiť mu požadovanú sumu alebo uskutočniť v jeho mene platby určeným osobám. Banka je povinná pripísať v prospech bežného účtu jeho majiteľa peňažné prostriedky ku dňu získania práva nakladať prostriedkami. Od tohto dňa patria majiteľovi účtu úroky z týchto prostriedkov. Zmluvou o vkladovom účte sa banka zaväzuje zriadiť vkladový účet v určitej mene pre jeho majiteľa, platiť z peňažných prostriedkov na účte úroky a majiteľ účtu sa zaväzuje vložiť na účet peňažné prostriedky a ponechať ich na využitie banke. Medzi vkladateľom a bankou vzniká záväzkovo-právny vzťah, so záväzkom vkladateľa prenechať banke finančné prostriedky na voľnú dispozíciu, ktorá s nimi môže podnikáť a banka sa zaväzuje platiť vkladateľovi za poskytnuté finančné prostriedky úrok. Ide o špecifický druh pôžičky, v ktorom má vkladateľ postavenie veriteľa poskytujúceho banke finančné prostriedky na využitie a banka je v postavení dlžníka. Na základe tohto záväzkovo-právneho vzťahu má vkladateľ voči banke pohľadávku. Vyjadrené zvyrazňuje aj § 5 písm. a/ zákona o bankách (č. 483/2011 Z. z.), definujúci vklad ako zverenie peňažných prostriedkov, predstavujúcich záväzok voči vkladateľovi na ich výplatu. Vklady na účtoch v banke sú tak pohľadávkami a nie vecami, sú súčasťou majetku vkladateľa. Pri neoprávnených bezhotovostných prevodoch z účtu na účet tak nemožno použiť právne kvalifikácie, predmetom ktorých je ochrana len vecí. Pri neoprávnenom prevádzaní nematerializovaných finančných prostriedkov medzi bankovými účtami osobami, ktorým sú finančné prostriedky na bankovom účte právnickej osoby zverené, ide v podstate o spreneveru pohľadávok. Právna kvalifikácia trestného činu sprenevery podľa § 213 Tr. zák. je preto nepoužiteľná, pretože nechráni útoky na iné majetkové hodnoty než veci.

V nadväznosti na to považuje najvyšší súd za potrebné zdôrazniť stanovisko trestnoprávneho kolégia z 25. septembra 2017, sp. zn. Tpj 28/2017, zjednocujúce výklad a aplikáciu ustanovení § 237 a § 238 Tr. zák., v súvislosti s povinnosťami správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní, podľa ktorého:

I. Právna povinnosť je charakterizovaná príkazom postupovať určitým spôsobom (konať alebo zdržať sa konania), ktorý zároveň znamená zákaz postupovať akokoľvek inak (na rozdiel od práva, ktoré je možnosťou, nie však povinnosťou). Povinnosť môže byť vymedzená užšie alebo širšie, avšak s potrebnou určitosťou - v právnej norme býva povinnosť vymedzená širšie, nakoľko s vzťahuje na všetky prípady rovnakého druhu a neurčitého počtu.

Povinnosť správcu spravovať cudzí majetok v konkurznom konaní, relevantná v zmysle § 237 ods. 1 a § 238 Tr. zák. (ide o majetok podliehajúci konkurzu), vzniká už ustanovením správcu do funkcie. Podľa povahy tejto povinnosti musí ísť o čestnú, zodpovednú a svedomitú správu, ktorej výslovnou zákonnou konkretizáciou je aj postup s odbornou starostlivosťou - § 3 ods. 1, 2 zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 8 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (účinného do 31. decembra 2005), § 86 ods. 1 (a iné ustanovenia) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (účinného od 1. januára 2006), pričom konanie s odbornou starostlivosťou je v § 7 naposledy označeného zákone aj legálne definované.

II. Porušením povinnosti postupovať pri výkone funkcie s odbornou starostlivosťou sa môže správca dopustiť spáchania trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 alebo § 238 Tr. zák. Musia však byť naplnené aj ostatné zákonné znaky takého trestného činu, čo v rámci subjektívnej stránky znamená úmysel správcu spôsobiť svojím postupom škodu - § 237 Tr. zák. alebo nedbanlivosť vo vzťahu k tej istej okolnosti - § 238 Tr. zák.

Povinnosť správcu konkurznej podstaty postupovať s odbornou starostlivosťou je zákonodarcom výslovne formulovaná ako príkaz na určité konanie (postup), už porušenie tejto povinnosti, samo osebe, môže napĺňať znak základnej skutkovej podstaty trestného činu podľa § 237 alebo § 238 Tr. zák. spočívajúci v zavinenom porušení povinnosti vyplývajúcej zo všeobecne záväzného právneho predpisu spravovať alebo opatrovať cudzí majetok, v príčinnej súvislosti s ktorým vznikne na spravovanom majetku škoda. Vymedzenie pojmu odborná starostlivosť nie je dotváraním práva, ale stanovením významu tohto pojmu v konkrétnej trestnej veci za pomoci výkladu. Výkladovo odborná starostlivosť výkladovo zahŕňa požiadavku na konanie s potrebnými znalosťami, teda starostlivosť, ktorú by vynaložila bežne starostlivá a pozorná osoba v podobných situáciách a pri vzatí do úvahy všetkých rozumne prístupných informácií. Správca konkurznej podstaty splní povinnosť zakotvenú v § 8 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní, pokiaľ bude vykonávať svoje rozhodnutia v dobrej viere, nebude mať na predmete rozhodovania osobný záujem, bude o predmete rozhodovania informovaný v rozsahu, o ktorom sa domnieva, že je primeraný okolnostiam a bude racionálne presvedčený o tom, že rozhodnutie, ktoré vykonáva je v najlepšom záujme veriteľov, t. j. s účelom konkurzného konania.

Porušenie povinnosti opatrovať alebo spravovať cudzí majetok spočíva v konaní správcu konkurznej podstaty v rozpore s obsahovým vymedzením povinnosti konať s odbornou starostlivosťou. K porušeniu tejto povinnosti môže dôjsť aktívnym konaním správcu KP (predaj majetku za neprimerane nízku cenu, použitie majetku k neprimerane rizikovým investíciám), ako aj opomenutím takého konania, ku ktorému bol správca KP podľa okolností povinný (napríklad neodôvodnená nečinnosť správcu konkurznej podstaty vykonať úkony, ktoré by zabránili premŕchaniu pohľadávky, nedostatočná údržba spravovaného majetku). Trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku sa tak môže správca dopustiť, ak neehospodárnym nakladaním s majetkom patriacim do konkurznej podstaty poruší svoju povinnosť postupovať s odbornou starostlivosťou v zmysle § 8 ods. 2 zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní a spôsobí takýmto konaním minimálne škodu malú.

S poukazom na vyjadrené je najvyšší súd toho názoru, že okresný ako aj krajský súd pochybili, keď činy 1/, 2/ a 3/ spáchané Ing. O. v postavení správcu konkurznej podstaty úpadcu W., a.s. v konkurze, ustanoveným do funkcie uznesením Krajského súdu v Bratislave u 26. marca 2003, č. k. 4K 247/98-909, konajúcim v rozpore s účelom a cieľom konkurzného konania obsiahnutým v § 2 ods. 2 zák. o konkurze a vyrovnaní tým spôsobom, že nakladal s peňažnými prostriedkami úpadcu, patriacimi do konkurznej podstaty a tieto na základe vysoko rizikových a nezabezpečených zmlúv o pôžičkách, špecifikovaných v skutkoch 1/, 2/ a 3/ bezhotovostne prevádzal na účty v peňažných ústavoch, patriacich Z., a spoločnosti U., zastúpenú Z., s následkom škody veľkého rozsahu posúdili ako

spreneveru v zmysle § 213 Tr. zák. Protiprávne konanie dovolateľa vo funkcii správcu konkurznej podstaty, osoby, ktorej povinnosť opatrovať a spravovať majetok úpadcu jednoznačne vyplývala z právoplatného rozhodnutia konkurzného súdu, vydaného podľa § 14 ods. 1 písm. a/ zák. o konkurze a vyrovnaní, malo byť v intenciách vyššie konštatovaného právne posúdené ako trestný čin porušovania povinností pri správe cudzieho majetku v kvalifikovanej skutkovej podstate v súlade § 237 ods. 1, 4 písm. a/ Tr. zák. Dovolací súd v tejto spojitosti upozorňuje aj na logický rozpor v skutkovej vete napadnutých rozsudkov, v ktorej sa na jednej strane uvádza, že obvinený konal ako správca konkurznej podstaty úpadcu W., poverený nakladať s prostriedkami úpadcu v záujme dosiahnuť uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku, pričom s majetkom úpadcu nakladal ako so svojím vlastným, bez ohľadu na záujem vyjadrený zákonom o konkurze, vedome, bez akejkoľvek reálnej zábezpeky a preverenia dlžníka previedol na účty Z. a U. peňažné prostriedky vo výške špecifikovanej v skutkovej vete. Zo skutkovej vety je dovolaciemu súdu zrejmé, že obvinený rizikové zmluvy, v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti pri speňažovaní majetku úpadcu uzatváral ako správca konkurznej podstaty, finančné prostriedky na účte spoločnosti W. si však neprisvojil tak, ako to predpokladá skutková podstata trestného činu sprenevery podľa § 213 Tr. zák. Protiprávne konanie dovolateľa je preto nutné posudzovať ako učinené v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti, vykonané bez toho, aby mohol v postavení kvalifikovanej a odborne spôsobilej osoby správcu KP dospieť k racionálnemu presvedčeniu, že rozhodnutie poskytnúť peňažné prostriedky úpadcu bez akéhokoľvek zabezpečenia a preverenia dlžníkov je v najlepšom záujme veriteľov a v súlade s účelom konkurzného konania.

Túto právnu kvalifikáciu naznačuje aj Ing. O. v dovolaní, keď vytýka kvalifikáciu skutku ako sprenevery v zmysle § 213 ods. 1, 2 písm. c/, 4 písm. a/ Tr. zák. a sám hovorí, že by mohlo ísť o trestný čin porušovania povinností pri správe cudzieho majetku.

I keď dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v zásade naplnený bol, dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že zo skutku vyplýva spôsobený následok, škoda veľkého rozsahu [v zmysle § 125 ods. 1 Tr. zák. škodou veľkého rozsahu sa rozumie suma dosahujúca najmenej päťstónásobok takej sumy, t. j. 4.000.000,- Sk (133.000,- eur)], z ktorého dôvodu okresný a krajský súd konanie kvalifikovali ako pokračujúci obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, 2 písm. c/, 4 písm. a/ Tr. zák., za ktorý Tr. zák. v osobitnej časti umožňoval páchatelovi uložiť trest odňatia slobody na desať až pätnásť rokov. Pri správnej kvalifikácii skutku ako trestného činu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku v zmysle § 237 ods. 1, 4 písm. a/ Tr. zák. by bolo dovolateľovi možné uložiť rovnako trest odňatia slobody na desať až pätnásť rokov.

Najvyšší súd zastáva názor, že zistené porušenie zákona spočívajúce v založení rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. by zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného, z ktorého dôvodu súd tento dovolací dôvod nepoužil.

Dovolací súd na podklade vyjadreného rozhodol tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.